

בש"פ 5060/16 - מדינת ישראל נגד פלוני

בבית המשפט העליון

בש"פ 5060/16

כבוד השופט נ' סולברג
מדינת ישראל

לפני:
המבקשת:

נ ג ד

פלוני

המשיב:

בקשה להארכת מעצר לפי סעיף 62 לחוק סדר הדין
הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996
וסעיפים 10 יב ו-יג לחוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי
טיפול), התשל"א-1971

עו"ד מיכל בלומנטל; עו"ד סיגל בלום; עו"ד יאיר
חמודות

בשם המבקשת:

עו"ד איתמר בן גביר

בשם המשיב:

החלטה

1. בקשה להארכת מעצר לפי סעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים); ולפי סעיפים 10 יב ו-יג לחוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), התשל"א-1971 (להלן: חוק הנוער).

רקע

2. פלוני, קטין, נעצר ביום 16.12.2015 בחשד לביצוע שורת עבירות על רקע לאומני. ביום 3.1.2016 הוגש נגדו כתב אישום בעבירות הבאות: חברות בארגון טרוריסטי, הצתה (3 עבירות), השחתת פני מקרקעין ממניע גזעני (2 עבירות), היזק בזדון ממניע גזעני (16 עבירות), קשירת קשר לביצוע פשע, עלבון דת ממניע גזעני ופגיעה ברגשי דת. לצד כתב האישום, הגישה המדינה בקשה למעצרו של פלוני עד תום ההליכים. נטען, כי קיימות די ראיות לכאורה להוכחת אשמתו וכי עילת מעצר – מסוכנות – נלמדת מאופי העבירות, נסיבותיהן וכן מעברו הפלילי.
3. ביום 3.3.2016, לאחר שקיים מספר ישיבות בעניין, נתן בית המשפט המחוזי (מ"ת 911-01-16) את החלטתו, במסגרתה הורה על הארכת מעצרו של פלוני עד לתום ההליכים, בהתאם להוראות חוק המעצרים וחוק הנוער.
4. ערר על החלטת בית המשפט המחוזי הוגש לבית משפט זה (בש"פ 2347/16); ביום 31.3.2016 התקיים דיון בערר; וביום 19.4.2016 ניתנה החלטה. במסגרת ההחלטה, התקבל הערר באופן חלקי, במובן זה שניתנה הוראה על החזרת התיק לבית המשפט המחוזי לצורך בחינת האפשרות לשחרר את פלוני ל'מעצר בית' בתנאי פיקוח אלקטרוני. הדיון הוחזר לבית המשפט המחוזי, על שולחנו הונח תסקיר משלים מטעם שירות המבחן, אך בהחלטה מיום 22.5.2016 נדחו חלופות המעצר שהוצעו והוחלט כי פלוני ישהה במעצר מאחורי סורג ובריח.
5. ביום 23.6.2016 הגישה המדינה את הבקשה נשוא החלטה זו, בה התבקשה הארכת המעצר בארבעים וחמישה ימים, בהתאם להוראות החוק הנוגעות לקטינים. דיון בבקשה התקיים לפני ביום 28.6.2016, ובסיומו ניתנה החלטה, בהסכמה, על-פי המלצתי, במסגרתה הוראך מעצרו של פלוני עד למתן החלטה אחרת, על מנת למצות תחילה את הדיון בהליכי המעצר ובבקשת שחרור בתנאים שהוגשה לבית המשפט המחוזי.
6. ואכן, ביום 7.7.2016, במסגרת הדיון בהליכי המעצר, הורה בית המשפט המחוזי על שחרורו של פלוני למעצר בתנאי פיקוח אלקטרוני. עם שחרורו של פלוני לחלופת מעצר זו, סברתי כי הבקשה התייתרה; בהתאם לכך, הודעתי לצדדים כי בדעתי למחקה, והוריתי להם להגיש את עמדתם.
7. המדינה עמדה בתחילה על בקשת הארכה, כפי הנראה מתוך הנחה כי ימי מעצר בתנאי פיקוח אלקטרוני של קטין עולים במניין ימי המעצר. פועל יוצא של הנחה זו הוא כי על בית המשפט להידרש להארכת המעצר, כפי שמורים חוק הנוער וחוק המעצרים, גם כאשר הקטין עצור בתנאי פיקוח אלקטרוני, כבענין דנן. לפי עמדת המדינה נדרשת הארכת מעצרו של פלוני בהחלטת בית משפט זה, בחלוף 6 חודשים מעת מעצרו.
8. המדינה הזדרזה לתקן את עמדתה, וביום 3.8.2016 הגישה בקשה להגשת עמדתה המתוקנת, ולצדה עמדתה העדכנית. לשיטת בא-כוח המדינה, ימי מעצר בפיקוח אלקטרוני אינם כימי מעצר מאחורי סורג ובריח; הם אינם עולים למניין ימי המעצר; במקרים אלה אין החוק דורש הארכת מעצר על-ידי בית משפט זה על-פי חוק המעצרים בחלוף 6 חודשים, אלא רק בחלוף 18 חודשים מיום הגשת כתב האישום, ואין שוני לעניין זה בין קטינים לבגירים. על כן, מששחרר פלוני למעצר בתנאי פיקוח אלקטרוני, התייתרה למעשה הבקשה נשוא החלטה זו, ועמדת המדינה היא כי יש למחקה.

9. ביום 21.8.2016 התקבלה תגובת בא-כוח פלוני. לשיטתו, בכל הנוגע לעצירים קטינים, יש להחיל את הוראות סעיף 62 לחוק המעצרים באופן שימי המעצר בפיקוח אלקטרוני יבואו במניין ימי המעצר, בכל הנוגע להסדרים הקבועים בחוק לעניין הארכת מעצר עד תום ההליכים או חידושו. זאת, נוכח ההבדלים המהותיים, אותם גם מגלה החוק, בין קטינים לבגירים.

הכרעה

10. ימי מעצר בתנאי פיקוח אלקטרוני אינם עולים במניין ימי המעצר במה שנוגע להארכת מעצר או חידושו, לפי סעיף 62 לחוק המעצרים; הדברים נכונים גם כאשר מדובר בקטין.

11. אך לאחרונה דן בית משפט זה בשאלה העקרונית הנוגעת לניכוי ימי מעצר בפיקוח אלקטרוני מעונש מאסר שהוטל על נאשם. נוכח השוני המהותי בפגיעה בחירותו של הנאשם בין תנאי המעצר מאחורי סורג ובריה לבין מעצר בפיקוח אלקטרוני נקבע, כי למרות שעם חקיקת הוראות החוק הרלבנטיות, הועלה מעמדו של המעצר בפיקוח אלקטרוני לדרגת מעצר, הרי שככלל אין להחיל עליו את הדין הנוהג ביחס לניכוי ימי מעצר מאחורי סורג ובריה מתקופת המאסר (ראו: ע"פ 7768/15 פלוני נ' מדינת ישראל, בפסקה 32-33 (20.4.2016) (להלן: עניין פלוני)). אותו רציונל תקף כמובן גם כאשר מדובר בחישוב ימי מעצר לעניין בקשה להארכת מעצר מעבר למועד הקבוע בסעיף 61 לחוק המעצרים, ואף - לפי חוק הנוער, כאשר העציר הוא קטין.

12. יתרה מכך. המחוקק ידע לקבוע הסדר יחודי, שונה, לעניין קיום דיון בעניינו של קטין העצור בתנאי פיקוח אלקטרוני, מעת לעת. סעיף 10(ב) לחוק הנוער מורה כי מקום בו הורה בית המשפט על מעצרו של קטין בתנאי פיקוח אלקטרוני, יתקיים דיון בעניינו של הקטין אחת לשלושה חודשים. על-פי הפרשנות בה נוקט בא-כוח המשיב, מקום בו הקטין עצור עד תום ההליכים, וחלפו ששה חודשים ממועד מעצרו, תידרש הערכאה הדיונית לקיים דיון מדי שלושה חודשים, ואילו בית משפט זה ידרש לקיים דיון בהארכת המעצר מדי 45 יום (בהתאם לחוק הנוער). התוצאה המשפטית אבסורדית; אין הגיון משפטי לתחולתן של שתי הוראות החוק בצורה חופפת וניכר כי כוונת המחוקק היא כי סעיף 10(ב) לחוק הנוער לא יחול מקום בו הקטין עצור בתנאי פיקוח אלקטרוני. זאת ועוד, יש בהוראות החוק האמורות כדי לחזק את הרושם העולה מיתר סעיפי חוק פיקוח אלקטרוני על עצור ועל אסיר משוחרר על-תנאי (תיקוני חקיקה), התשע"ה-2014, המצביע על שוני קטגורי בין מעצר מאחורי סורג ובריה למעצר בתנאי פיקוח אלקטרוני (ראו: עניין פלוני, בפסקה 42).

13. בצדק הפנה ב"כ המדינה להוראת סעיף 61(א) לחוק המעצרים, שבה נקבע, כי "נאשם, שלאחר הגשת כתב אישום נגדו, היה נתון במעצר בשל אותו כתב אישום תקופה המצטרפת כדי תשעה חודשים, ואם היה נתון במעצר בפיקוח אלקטרוני - תקופה המצטרפת כדי 18 חודשים, ומשפטו בערכאה הראשונה לא נגמר בהכרעת דין, ישוחרר מן המעצר, בערובה, או ללא ערובה". צירופה של הוראה זו להוראת סעיף 62 לחוק המעצרים מעלה כי הארכת מעצר בפיקוח אלקטרוני בבית משפט זה, נעשית רק בחלוף 18 חודשים מיום הגשת כתב האישום. משלא ראה המחוקק לקבוע בהקשר זה דין מיוחד לקטין, כפי שראה לעשות באופן מפורש בעניינים אחרים הנוגעים להארכת מעצר, נלמד כי דין אחד בעניין זה לבגיר ולקטין.

14. שלא כטענת ב"כ פלוני, אין מדובר בלקונה, אלא בהסדר חוקי מפורש וממצה. כל עוד לא חלפו 18 חודשי מעצר

בפיקוח אלקטרוני למן הגשת כתב האישום, אין צורך בהארכת מעצר על-ידי בית משפט זה. סעיף 10(ב) לחוק הנוער מבטיח ביקורת שיפוטית הולמת על מעצרו של קטין בפיקוח אלקטרוני בקובעו כך: "הורה בית משפט על... מעצרו של קטין בפיקוח אלקטרוני, לפי הוראות סימן ג' 1 בפרק ב' לחוק המעצרים, יורה על קיום דיון בעניינו של הקטין אחת לשלושה חודשים...".

15. על כן, מתייתרת הבקשה שלפני, שהוגשה כזכור בשעה שפלוני שהה במעצר, לפני ששחרר למעצר בפיקוח אלקטרוני, והיא נמחקת בזאת.

ניתנה היום, ג' באלול התשע"ו (6.9.2016).

ש ו פ ט
